

جريدہ علمیہ

مشيخت جليلہ اسلاميہ نك جريدہ ر سميہ سیدو

ربيع الآخر سنہ ۱۳۳۹

عدد ۶۵

شمديلك آيدہ بر نشر اولنور

آلفيہ سنہ

دیندار ایله دینسزك جمعیت بشریه ده کی موقعلری

— ۶۴ نجی نسخه دن مابعد —

حضرت شیخ حکمای الهیه نك دعوی نبوت ایدن ذاتہ قارشى اولان معاملہ لری ایضاح ایدرك دیورکه (بناءً علیه شو مدعینك صدق ویا کذبى تدقیقن باشقه هینچ حقمز یوقدر بو ایکی حکمدن برسنه دلیسز اقدام ایدمهیز زیرا بو درلو جرأت علمزہ قارشى سوء ادب اولور) .

فی الحقیقه حقن بشقه بر غایه سی اولیان دائماً حقپرست ، حقکو ، حقیقتجو اولان ومنسوب اولدینی مسلك علم و حکمتك قدر و شرفی تقدیر ایدن بر حکیم هر هانکی بر مدعینك قارشیدنه وهله رد واستخفاف دکل کندیسندہ مدعینك اولاً صدق ویا کذبى تدقیقن بشقه بر حق و صلاحیت کورمز . مدعینك صدق ویا کذبہ دلیسز حکمه اقدام ایدمهیز بو درلو جرأتك کندی علم و حکمتنه قارشى سوء ادب اوله رق ایراث شین ایدہ چکنی تقدیر ایدر .

چونکہ حکمتك موضوعی ، هر هانکی بر مسئله قارشوسندہ دائماً تدقیق : و دائماً استدلال و حقه انتقالدر . وهله استخفاف و ابطال دکلدر . وهله استخفاف ، حکمت ، دکل ، حکمتسز لکدر .

بناءً علیه هر هانکی بر دعوا حقندہ ترك تدقیق ، حکمتی سوء استعمالدر . حضرت شیخ حکمای الهیه نك تصدیق نبوت ایللری متعاقب جناب نبی دخی (آنلره حق تعالی یه تقرب ایدن افعالی تعیین ایتدی) سورمشدر . حق تعالی یه تقرب ویا تبعید ایدن افعالی تعیین ، تشریع ، حقوق خالصه ربو بیتدندر . عقل بشر ، حق تعالی یه تقرب ویا تبعید ایدن افعالی علی الاطلاق تعیین حقنه مالک اوله ماز . ایدرسه حقوق ربو بیتنه تجاوز اتمش اولور . عقل ، بالکمز بعض افعالک نزد الهیده موجب مدح و ثواب ویا ذم و عقاب اولق معناسیله حسن ویا قبیحی ادراک ایدمه بیلر .

فقط حق تشریعه مداخله ایدمه ماز . انسانلره شریعت وضع ایدمه ماز .

شریعت ، آنجق موضوع خداددر . عقل بشر واجب تعالی نك ، وجود و وحدانیت و صفاتی مثلوه علوم الهیه بی مستقلاً ادراک ایدرسه ده بونك خارجنده بر حقوق علوم الهیه بی هاه عالم آخرتی و صلاح عالمه تعلق ایدن شرائی یعنی عبادات و معاملات و مناسکات و اخلاقیات و اجتماعاته انقسام ایدن بالعموم افعال بشرک حلال و حرامنی صحیح و فاسد و باطنی مستقلاً

ادراك و تعين ايده ماز . بعض سبكمغز كيمسه لر واردركه قوانين اجتماعيه دساتير اخلاقيه ايجون نبوت و شريعته لزوم يوقدر ديرلر چونكه اولاً مدني مملكستلرده نبواته تابع واحكام شرايع ايله عامل اولميان نيجه يوكسك شخصيتلر واردركه بونلر آداب اخلاقيه و قوانين معاشرته رعائتده برر انموذج كمالدرلر آداب و قوانين اخلاقيه واجتماعيه رعيت وامثال والخاصل محاسن اخلاقيه ايله اتصاف ايدرك مدني بر انسان اولمق مطلقا نبوتدن استفاضه آدابه متوقف اولسيدي بوقدر مدني وغير ديني انسانلرك بونجه تعاليات اخلاقيه و ترقيات اجتماعيه سنده شاهد اوله مزدق . خلاصه ، نه اخلاق ، نه دساتير اجتماعيه مطلقا دينك مولودي ويا موقوفي دكلدر . ثانيا علوم فلسفيه مياننده علم اجتماع واردركه دينك نه قواعد اخلاقيه سنده نه دساتير اجتماعيه سنده لزوم بر اقامه در . فلسفه علميه يي تدقيق ايدنلرك معلوميدركه علوم مذكوره بالخاصه نفسي ، تاريخي ويا اجتماعي اولدقلىنه كوره علم النفس [۱] علم تاريخ علم اجتماعي نامرليه اوچ زمره يه آريلير علم نفس علوم اخلاقيه واجتماعيه مياننده علم اساسي در .

علم نفس تفكر ، تمايل ، اعطاي قرار كبي شئون داخله دن بحث ايدن بر علمدن بشقه بر شي دكلدر .

بنابرین علوم طبيعیه به نسبت ریاضیات نه ایسه علوم اخلاقیه به نظراً علم نفسی ده اودر . علم اجتماعی علم قوانینی بوده حقوق و علم اقتصاد کبی اقسام اساسیه یی احتوا ایدرک مرتبه تکامله واصل اولشددر .

بناءً علیه علم اجتماعی ، هیئت اجتماعیه یی اداره و تکامللری ایجاب ایدن قوانیندر . ديه تعريف اولنه بيلير . وقونتك افاده سنده كوره هم بر هيئت اجتماعيه نك اساسي تشكيل ايدن انتظام دن باحث اولان علم موازنت اجتماعيه ، هم بر هيئت اجتماعيه ايله بوتون انسانيتك غايه سنی تشكيل ايدن ترقیات و وظائفدن باحث اولان علم قوت اجتماعيه در .

برده سياست نظريه واردركه بردولتك ماهيتی ، وظائفی ، و شرائط ضروريه موجودیتی واستعمال ایلدیکی وسائلی و دیگر دولتلرله اولان مناسباتی تعیین ایدر . بو مبادی وضع وتأسيس اولندقدن صكره بعض اشكال حكومتك وبعض قوانين ومؤسساتك نه كبی اثرلر

[۱] محمد بن اسلامیه نك سر تاجي اولان امام اعظم ابو حنيفه حضرت قری دخی فقی (نفسك لينده وعلينده اولان شيلری بيلميدر) ديه تعريف ايدرك فقهك اك واسع بر علم النفس اولديغی بيان وبالعلوم علوم واحكام شرعيه نك بر علم النفسدن عبارت بولنديغی وهينده فقه دينديكي ايضاح ايتشددر .

وجوده کثیر دکلرینجی تحریر ایدر . وحادثات مشهوره یه وطبیعت بشرک معلوم اولان مبادیسنه توفیقاً بو حکوماتک اوصاف و تمایلاتی تعیننه و کرک عمومی و کرک خصوصی حالاتده حصوله کتیره جکاری نتایجی دستور شکلنده تنسیقه جهه ایدر . مثلاً سیاست؛ نظریه حکومت مطلقه، حکومت امیلزادگان، حکومت عامه دن هر برینک اوصافی وضع و تأسیسه اهتم و بو اشکال حکومتدن هر برینک هیأت اجتماعیه نک رفاه و سعادتنه فصل خدمت ایتدیکنی و اوچ شکل حکومتدن هانکیسنک دیکر لرینه مرجع بولندیغی اراؤه ایدر . قوانین جزائییه، تجاریه، صناعیه، مالییه یی وضع و تدوین ایدر . مستملک لک کسب رفاه ایلسنک اسبابی تأمین ایده جک قوانین وضع ایدر . بر دائرة سیاسیه تحتنده جمع ایدلش اولان حکومتلر انجق قواعد بین الملل وضع ایدر .

ایشته بو پروگرامک وسعی علم اجتماعینک هنوز وجوده کتیر یله جک بر شی اولیوب قدیم دبری موجود اولدیغی کافی درجه ده اراؤه ایتمکده در .

بو سبک مغز کیمسه لر نبوت و شریعتک ماهیت و فوائدی نه اولدیغی بیلیمانلردر . بونلر ظن ایدیورلرکه ممالک متهمده ده من القیم مرعی اوله کلان دساتیر اخلاقیه و آداب اجتماعی یی بالاعلم اویله جه اولیو یرمشدر . حقیقتده بتون اودساتیر و آدابک محصول نبوات و شرائع اولدیغندن خبردار اولمامشلردر . دنیانک زده سنده اولورسه اولسون موجود اولان آداب اجتماعی و قوانین اخلاقیه نک اساساتی وضع ایدن انیادار . قطعات متهمده عالمه ولوکه تقلید ویا تمثیل ویا استمثال شکل لرندن بریله انتشار و تعمم ایتش اولان بالجلله قواعد مرغوبه اخلاقیه نک اساساتی تعالیم انبیایه راجع و آندن مأخوذ و مستفاددر . حق نوع بشرک احتیاجات حیاتییه سنی تشکیل ایدن اغذیه وادویه ابتدائییه نک منافع و مضار یی الک اول انسانلره تعلیم ایدن دخی انیادار . بناءً علیه انسانلرک بو باده کی علمیات دخی کندیلرینک تجارب ویا استقرآتک محصولی دکلدر . چونکه اغذیه وادویه ابتدائییه نک حقیقی اوله رق تجربه سی و استقراسی تجربه ایدنلر حقنده بر جوق مهالکی موجب اولدقدن ماعدا ادوار و اطوار ع دیده نک مرور و انقلابنه توقف ایدرکه انسانلرک احتیاجات حیاتییه سی دکل تجاربک، ادوار و اطوار ع دیده ده قلبه بر کون حق بر ساعت بیله انتظاره متحمل دکلدر . نبوت، بشریتک الک برنجی دورنده طرف باریدن رایکان بیوریلان بر لطف عظیم الهیدر . اول بشر، اول انیادار .

اغذیه وادویه ابتدائییه نک مضار و منافعی الک اول ابوالبشر آدم علیه السلامه تعلیم

بیورلمشدرکه (وعلم آدم الاسماء کلها) آیت کریمه سنده بوکا اشارت وارددر. (۱) نفوس بشریه نك علمیات و عملیاتده استعدادات و قابلیتاته کوره آنلری طریق تکامله سوق وارشاد ایدن انیاددر . انسانلرک کرک ضروریات کرک حاجیاتندن اولان صنایع خفیه یی آنلره تعلیم ایدن انیاددر . کرک اشخاصه عائد اولان اخلاق فاضله یی کرک هیأت اجتماعی یی ترکیب ایدن ملتلرک حقوق عمومیه سی بر هیئت اجتماعیه داخلنده بولنان عائله حقوق و سیاساتی الك اول تعلیم و اساساتی وضع و تعیین ایدن انیاددر . الحاصل بالعموم علوم اجتماعیة انسانیة نك ، دساتیر اخلاقه نك قواعد و قوانین مدنیة نك الك اول واضی انیاددر .

بالعموم حکماء ، فلاسفه ، اطبا و بالجملة ارباب صنایع و بالعموم علوم اجتماعیه و اخلاقه متبحرلری هپ انبیانک شاگردلری و انلرک طفیلی عارفانلریدر . بشریتده مادام الزمان هر نوع و هر صنف علوم و فنون نافعنه قدر تکامل ایدرسه آنلرک الك برنجی شرفی الك برنجی واضع و مؤسس اولان انبیا حضراتنه عائددر .

هر نوع و هر صنف علوم و فنون نافعنه تکاملی انبیان نسبتلری قطع ایدرمز . یالکمز هر هانکی بر علم اخلاقی و یا اجتماعیه یعنی انسانلرک یکدیگرکله و یا خود خالقلریله بینلرنده اولان مناسباتنه عائد اولان علومده انبیانک ، منصوصات قطعیه لرینه مخالف اولان محدثات ، انبیایه نسبت اولنه ماز . بوندن ماعدا مرقی و متکامل اولان هر درلو قواعد اخلاقیه و یا قوانین اجتماعیه اساس اعتباریه هپ انبیایه منسوبدر .

کرچه فلسفه علمیة نك نظری علم اجتماع حقننده قید ایتدیکی (هیئت اجتماعی یی اداره و تکامللری ایجاب ایدن قوانیندر) تعریف مشهوری دین و شریعتہ دخی صادق اولور . دین و شریعت اداره و تکامل بشری ایجاب ایدن منظومه قوانین دن عبارتدر . مع هذا فیوض انبیان مجرد صرف نظری بر علم اجتماعی فرض ایدرسه ک بو علم نه قدر مرقی اولسه نبوتک قوانین اخلاقیه و اجتماعی سی قارشوسنده ناقصدر . بونی فکر دینی صاحبی اولان ، وجود صانع حکیمه ایا ایدن هر هانکی بر کیمسه اجمالاً تسلیم و تصدیقده اصلاً تردد ایتمز چونکه صانع حکیمه مؤمن اولان بر کیمسه علی الاطلاق نبوتدن مأخوذ اولیان هر هانکی بر قوانین اخلاقیه و اجتماعی نك ناقص بر موضوع بشر ، نبوتک تبلیغ ایتدیکی دین و شریعت ایسه کرک عقول و کرک ارباب عقولی حکمانی ده فلاسفه یی ده خلق ایدن حکیم متعالمک

(۱) وفي تفسیر البیضاوی الهمه معرفة ذوات الاشياء و خواصها و اسماؤها و اصول العلوم و قوانین الصناعات و کيفية آلتها و قال تعالى حکایة عن ابراهيم عليه السلام (ربنا و ابعث فيهم رسولاً منهم يتلو عليهم آياتك و يعلمهم الكتاب و الحکمة و يزکیهم) و الحکمة مانکمل به نفوسهم من المعارف و الاحکام

حکمت خاصه عال‌العالی مجموعه نظامات قدسیه سی اولدینگی ملاحظه ایدرک اجمالاً تصدیق و اعتراف ایدر . مؤمن اولان کیمسه ، موضوع بشر اولان قوانین اخلاقیه واجتماعیه حکمت و فلسفه نك مولود اتندن اولوب واضعلری بر فیلسوف و حکیم ایسه دین و شریعت دخی محض حکمت اولوب واضعی جناب حکیم متعالدر . دیر و مسئله یی قولایچه حل ایدر . فکرا الوهیت صاحبی اولیوب عالمک حکیم مدبر بر صانع ازلیسی اولدینغه قائل اولمان کیمسه ایسه دین و شریعتک ، موضوعات بشریه رجحان و امتیازینی فلسفه نك شعبه لرندن بولنان علوم اجتماعیه نك کافه سنده متبحر بر صاحب اختصاص اولغله برابر احکام عالیّه شرعیه یی تدقیق و محاکمه یه مقتدر اوله جق درجه ده یوکسک بر صلاحیت علمیّه مالک اولدینگی تقدیرده کشف و ادراک ایدر .

(وما یعلمها الا العلمون) (وهل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون)

(کم جدلت کلمات الله من جدل فیها وکم خصم البرهان من خصم)

(ما حوربت قط الا عاد من حرب ۰ اعدی الا اعدی لیدیها ملقی السلم)

هنوز بو مشکل مقایسه عالیّه اجرا ایدن بر فرد آفریده یی بشریت کورما مشدر شریعت علمینده کی شدت غیظ لریله متشهر بونجه دینمزلر ایلاک حمله ده مغلوب اولمشلر وهیسی شریعتک شعله سنه هجوم ایدر کن کلبک کی اوزرینه آتیلوب محترق اولغله تباه اولمشلردر . بو حال دینک اک قاهر ضربه لرندن والک باهر معجزه لرندندر . بو سوزلر ، حس دیننک سوقیله یازلمش اقوال مجرده ظن اولنسون ، دین و شریعت علمینده الا وفق بر عداوت اضمار ایدن هر هانکی بر کیمسه بالاده تعریف ایتدیکمز مقایسه یی بر تجربه ایتسون . میدان آچیقدر . بر مملکتده کی عقلای ناسک صلاح و تدبیر مملکت ایچون رأساً بعض قوانین اجتماعیه ونوامیس سیاسیّه وضع ایده بیله جککری جای مناقشه دکلدنر نته کیم بونی حضرت شیخ (مملکت کونیه نك اصلاحنه عائد اولان حدود و مراسم ایکی یه منقسمدر .

برنجیسی سیاست حکمیه درکه حق تعالی آئی اکابر ناسک نفوسنه فطرت اوله رقاقا ایتمش اولمسیله اتلردن هر بری نفسنده بولدینگی قوتله ایجاب حکمته توفیقاً بولندقلری محیط و اقلیمک امرجه و طبایعنک مقتضاسنه کوره حدود و نوامیس وضع ایشددرکه بونلرله ناسک ماللری قائللری ، اهل و عیاللری ، ارحام و اقربالری ، نسبلری محافظه ایدلشددر . بیورمش ایدی .

اعضادن

سید نسیم